

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tlobo bez kosti!“

Br. 33.

Velosko-Opatija u četvrtak 14. kolovoza 1882.

God. III.

K pedesetgodišnjici Dra. Matka Laganje

Zar i opet jedno slavlje?

Ne, ovo nije nikakovo slavlje —
ovo je već prošlo, prošlo je tih, ne-
paženo, nezamjetljivo, onako, kô sto
prolazi suze s oka patnika siromaka,
jedna čeda bledne zemlje ova.

A ipak ovolik Um — ovoliko
Sreća — ovolika Ljubav! —

Ili možda taj um, to Sreća, ta Lju-
bab dostaju već sami o sebi, da budu
sjajnom aureolom najveći i najčešći
slavi?

Imade krieposti, vrlina i zasluga,
kojih ne može iztaknuti rieč pa bila
ona i najzačajnija i najzanimljija. Imade
krieposti, vrlina i zasluga, koje same
za sebe najbolje govore. One, te kri-
eposti vrline i zasluge govore još ponaj-
bolje u velikoj tišini, u velebnom muku
u kome se obavijaju Veliki duhovi.

U takovoj tišini, u takovu muku
sproveo je pedesetgodišnjicu narodjenja
svoga divnog zatočenika imena našega,
umni naš vodja — muž, kojega ime
mora da je nama sveto — naš dr.
Matko Laganje.

... Nedjelja je — 10. augusta
1902. — njegov godovni dan.

I ja ga gledam u toj njegovoj
tišini — gledam ga u krugu svojih
milih, koji ga možda jedini duševnim
svojim okom prate u onaj čas, kadno
ga pred pô vječna na svet dala vredna
majka njegova. I prvo što je njegovo
oko zapazilo bila je bieda!

A u biedi je ponarastao — i ku-
dagod je bio aratala ga bieda i samo
bieda.

I on je uzljubio biedo utjelovljenu
u jednom istarskom patniku.

I ljubav vruća, žarka ljubav do
tolike biede njega nije ostavila nikada.

PODLISTAK.

„Mačak na rajče“.

Pripoved Šapulić.

Moglo je bit devet ur na večer kada
sam prišao na Trst. Komad sam se nekako
zipezdoljil u vagona, aš su mi bili prili
mravi va nogu, pak sam šal řešaću na
vrata i prišao na placu pred Štacijom.

Prava stvar mi bila, da najdem kakvu
kripcinu, ka bi me imela zaplatit u kafe-
tariju, kade sam znal, da ēu nađao Salo z
Mački. Stupim ti ja ne bore k jednoj karoci
i zapitam kućaru, ako zna, kade je kafeta-
rija „S pod pedić“.

— Ča mislite morda „Kafe Spedi? —
me je zapital.

— Ja, ja, „S pedić“. Tako sam tel i
jes reč, nego nisam jušto znal — rečem mu
ja. — Za koliko bite me tamo tamo vrgli?
— pištam ga napravo.

— Za dva fijorina — reče, i mi opre
karocu.

— Kega vraga? Dva fijorina! Ja ēu
vam pobognati za dva fijorina dva dñi „na
zabu“ nositi kolidici ako ēete magari z Lu-
žini — rečem mu ja onako oštire.

Ona, ta ljubav vodila je njega od ko-
ljebe do koljebe, kadno je poražen ja-
dom i nevoljom svoje braće kupio u
golemu kupu suze istarskoga Hrvata.

A kad se ta kupa napunila i pre-
lila, tko je drugi do li ta ljubav sa-
tjerala iz njegovih grudiju one slavne
rieči, što ih dne 21. kolovoza godine
1883. dobačio talijanskoj većini istar-
skoga sabora, prve hrvatske rieči iz-
govorene u tom saboru, rieči, koje će
dok bude jednog Istrana, i jednog Hr-
vata ostati neizbrisiva u Poviestnicu
našoj:

— Poštovana gospodo Latinu! iz-
bor u Pazinu . . .

Urnebes i divlja vika talijanske
rulje nije mu dala da završi započetu
rieči, ali ustrazio se nije on, već je ju-
nački ostao na svom mjestu i u miloj
rieči majke svoje on je „Latinima“
dobacivao, da je ondašnji „izbor u Pa-
zinu — nezakonit“ a to im je on do-
kazao činjenicama, od kojih je bila
svaka teška povreda puku i imenu
našemu.

I time je on našemu jeziku otvo-
rio vrata sabora istarskoga — i nema
te sile, koja bi tu slavnu našu rieč
bila vrata da izbaci iz onoga zbara.

I taj veliki dogodaj svezan je
eto s imenom oca našega — dra. Matka
Laginje.

... A s njegovim je imenom tiesno
svezana i godina 1891.

Sve što je našo u kotarima Kopru,
Poreču i Pulju okupilo se te go-
dine oko njegova imena. Narod se di-
gao, do tada obostrukni, zaboravljeni istar-
ski kmet i skočio u izborni boj, da
svome Laginji izvođiti mandat zastup-
nika za carevinsku vlaste.

I planuo boj — koji se razvio u
pravu, veliku narodnu epopiju.

A junak te epopije bio je on —
Laginja naš — sjajna dika puka
našega.

— Kako vas volja. Ako cete se lje-
pljat ceneje, tamo vam je tramvaj — reče
kućer i pokaze mi kot jednu kuću na koleh.

— Vraga ne! Ako me vi pitate dva
fijorina za vašu kripciju, to će me on tamo
pitat najmanje — dešataču. Pišite me oba
dva u uno, ja ēu volet poč k nogam — i
naputim se prema mestu.

Komad sam storil par koraki, kada ti
temu ne beše, okružila me je ceta neka-
kove potepuhu kako vrasi grešan dušu i
sve mi neć kričati oko mane, da mi je
već glava bila lih kod muntar. Paće jedan
mi je počel stezat bisagi.

— Niamo se tako pogodili — rečem
mu i znamudim mu jednu papenknu, da se
je zgorum kopiti obrnul.

Va isteš hip popade me neki za ko-
larin. Već sam tel i njemu jednu zasolit,
nego poj vratio k vragu, to je bil pulicaj.
— Ah — sam pomislio sobum — sada si
prišao vragu u ruku. S tem ni ēa škercat.
Nego vendar sam tel znat, zač me plovi,
kada nisam nijednemu ni storil, ako ne
samo očeval svoje bisagi.

— Te cete donatz na pulicije — mi
reče osorno — kamo vas u ime zakona pe-
lijam. Ala mar! — zapove mi lih kot breku.

I iznio pobedu — video ga Beč
— a velebnji carski zbor čuo muževnu
Njegovu rieč u prilog progonjenog istar-
skog Hrvata.

... A s njegovim je imenom sve-
zana i naša Družba sv. Cirila i Metoda
za Istru. Uz „Posuđilnice“ i in-
zavode za pustku itđenju i zajmove,
država je najdražje miljenje Njegova.

Nego tko da izbroji sve ostale za-
sluge Njegove?

A njegov životopis?

On je u srcu svih Hrvata, a na-
pisala ga velika Njegova djela, napi-
sal ga Njegovom rukom, rukom, koju
mora da ljudi i eljiva sve što u Istri
s nama ēuti i osjeća, sve što se ponosi
može srcem izpunjenim čistom i
nježnom harnosti.

Pedeset godina! Od njih preko
trideset u borbi za narodne ideale!

Evala Ti, dični sine hrvatske
zemlje Istre! Evala Ti za sve dobro,
sto ga je tvore dragi i široko sreća do-
nielo narodu našemu! Evala Ti za sve
one suze, što si ih u toliko vremu
otro s bolnih očiju jednje sirotinje naša!
Evala Ti, divni i plemeniti prijatelji,
naš oče, naš zaštitnici i pobornič naš!
Živ bio, miljenje puka, kome si
namrši sve što si imao, i kome namrši
i sada sve što najveća možeš:
svoju misao, muku svoju — krv krvatu.

A Tebi za uzdarje naš narod ne

će dati ništa, jer on i nema ništa, ali

svoju će djecu učiti Tvojim krepostima,

i vrlinama Tvojim i Tvoje će im-

svjetlo i sjajno živjeti u srćima potom-
stva sve dotle, dok se bude znalo za
ime istarskog Hrvata.

A medjutim živ nam bio!

To je želja što izpunjuje danas
ara sve Tvoje jedne braće, a toj se
zelji pridružuje i naš list uz poklik:

Bog nek živi

dra. Matka Laginju!

Starinsko pismo iz Kastva.

Mi smo već donali va „Narodnim
listu“ neka starinska pjesma pisana va Kast-
steva va hrvatkom jednike i to s razloga, da
pokažemo našem ljudem, kako su već ne-
kada pisali hrvatski, ter da nisu komad od
čega tamo prišli Hrvati.

Ovo pismo, koje mi niže donjano pi-
šano je leta 1777., pal stvar naravsku; da
je malo dragatije pisano, nego se danas
piše. — Mi demo ga najprije stampat baš
onako kako je pisano, a potio za lagje ra-
zumevanje, kako se danas piše. Ne dona-
šamo mi ni ovo pismo, radi kakve njegove
znamenitosti, već samo za to, da se vidi,
kako su već onda lepo hrvatski pisali. —
Evo ga:

— Mi Gianbatta Tomicich, i Ossip Vlah
Suci ordinary Grada Castva.

Zovem nasem otvorenem pismom znano
činimo svem onem pred keh bude prikazano
kako s privigliengiem, i na prošagu Vnoča
Cast, Gosp-a Can-ca [Ossipa Vargliena smo
gnim podelli gledan knes Comunskoga mesta
onde zvani Grada puli sida kuchia gnigheve
de mesta gnim skazanoga za ucinit, gledan
kussacz verta, i to prez svake plache za
raposangie velikoga dobra, koga čine u
ovem Paku i za to dagieno graim u tomu
mesti mirni i večni pôscess, franco od svakoga
agravia i za večkin krepot utvergiamo
ovo pismo! z obicainem pecatom
ovoga nassoga Comuna tako.

Dano u Castvu na 11. Genara 1777.

Gianbatta Tomicich Canceler
de Mandato v. r.

Va danačnjem pisanju bi glasilo ovako:

— Mi Gian-Battista (Ivan Krstijel) To-
micich i Josip Vlah suci ordinarij grada
Kastva.

S ovem našem otvorenem pismom
činimo svem onem pred keh bude
prikazano kako s privoljenjem i na prošagu
mnogostaga gospodina kanonika Josipa
Varliena smo njim podelli jedan kus komun-
skoga mesta ovde zvani grada puli sida

— Param da ja, aš ako sam Rukav-
čan, sam pobognati i Kastavac, aš nas još
nisu odelli.

— Pulicaj meldajte — reče mi, a
pulicaj sve na vlas pove, kako je bilo. —
Samo reče, da mi je oni frkalas otel nosit
bisagi, a ja da sam mu na to dal takova
zauzimicu, da se je valje mahom skombril.
To potvrdi i on, pak još dodá, da ga celo
stran pali, i da mu se neki zub — movlja.
Za to je prosil, da neka mu se neč plati
za njigove boli.

— Ča pak vi na to? — zapita me
on gospodin. — Zač ste ga udriji?

— Zač sam ga udriji? — No za to,
aš mi je tel zet moje bisagi. Param, da ni
pul vas takova navada, da se ne bi ūrek
smel braniti od tati.

— Je istina, da ste mu oteli zet bi-
sagi?

— Bog očuvaj! Ja sam mu ih otel
samo nosit va mesto.

— Ki pak vam je rekao, da ja ne
morem moje bisage nositi? Param, da sam
je tel ūrek krepak — rečem ja.

— Ne govorim drugo — reče oni ūrek
— nego ja sam otel naslušat kakav
krajac.

kuća njihove do mesta njim skazanoga za učinit jedan kusac vrta, i to prez svaku plaća za raspoznanje velikog dobra, koga čine u ovom puku i za to dejemo njim u tomu mesto mirni i večni poses, franko od svakoga agravija, i za veću krepot utvrđujemo ovo pismo z običajnom pečatom ovoga našoga komuna tako.

Dano u Kastvu na 11. janera 1777.

Giambatta Tomičić kanceler
de Mandato v. r.

Domaće vesti.

Sednica radi kanalizacije Hlečilića Opštine. Pendeljak četrtega ovoga meseca na poziv Njegove Ekscelenze gospodina c. kr. namestnika grofa Goessa držana je bila va Opštije u kudi zlatnega križa velika sednica. —

Tu su bili od strane c. kr. Namestnik: gosp. Namestnik koji je bil predsjednik, savetnik gosp. vitez Jetmar, sanitarni nadzornik gosp. dr. Celebrini, i gosp. nadučinik Rudan, od strane zemaljskoga odbora ili Junte iz Poreča gosp. asesor Tomasi, od kapetanata gospodin kapetan Dr. Manussi, Dr. Graeffe i baron Schmidt, od naše občine gosp. načelnik, g. dr. Fabiani i gg. Tomičić i August Rajčić od strane vaprinadke občine načelnik gg. Anđelo Štiglic, Benedikt Bačić i Petar Jurković, od strane komisije kure gg. Prof. Dr. Glax, dr. Tripold i Quitta od strane hlečiličkog društva Dr. Foder, od strane društva južne željeznice gosp. inspektor Fuchs, od strane društva vagonskreveta gg. dr. Landesberger, dr. Fall i odječni savjetnik Glaser i napokon gosp. Baron Schwarz kano onaj koji je učinil nacrt za celi stvar.

Gosp. Namestnik pozdravljao je prisutne i povol raspravu u kojoj je rekao da je avrha sednice izpitati i izraziti se vrhu načrta učinjenja od g. Barona Schwarza sa gledišta sanitarnog, tehničkog, administrativnog i finansijalnog.

Kotarski kapetan dr. Manussi prečitao je zatim svoje izvješće u kojem je liepo točno i jasno prikazao, potrebu kanalizacije, što se je ved do sada [za to učinilo, kako se ima učiniti koliko će sve to koristiti i koliko će sve koštati, kako bi se mogao dobit potrebit novac itd.]

Za tim su se glede projekta izrazili svi prisutni netko sa sanitarno strane, neki sa tehničke neki sa administrativne a neki sa finansijalne strane, ali svi su pristali da je projekt učinjen od Barona Schwarza dobar i da se ga more prepričati za učiniti polag njega toli potrebitu kanalizaciju.

Gosp. Namestnik obećao je občini da će vlasti iti na ruku da se kanalizacija koliko prije izvrši a gosp. asesor Tomasi obećao je isto od strane zemaljskoga odbora.

Kad je sve bilo razpravljeno zahvalil

— Ako je temu tako — reče gospodin — vi fakin ste dobili, ča vam je slo, pak sada morete poči svojom putem, a vi pak — reče manje — ne mislite, da ste na Rukavacine, kada se zaustište po niš. Ovde svaka valja pet fijorini. Za ta put, čemo zapret oče, jer ste mislili, da vam je otel odnestr vaši bisagi. Hote s imenom božjem, pak se čuvajte, da opet ne storite kakavu maganju. Pulcaj, pustite gospodin da. Je pobogni tako je rekao.

Ji sam fal brzo, dokle sam dotekal onega fakina kega sam po nedužnem bermal, pak mu rečem onako prijateljski, aš mi se je pravo od srca smile:

— Brez zameri, kumpare. Ona čepa

je bila za pet fijorini premala, nego vendar valja ki zmulj vina. Ako ste žejan, hote s manum, ja placam.

Čovek ni sam znal ča bi storil.

— No, no. Ča se tako kiselo držate, kako da ste se crnila napili. Ala homo.

I šal je.

— Ta valja! — rečem ja. Kelner! Pernemite jedan dupljak vina. Kelner gleda va me, kako telac va nova vrata. — Du-

pljak vina semo. Ma brzo!

se je gosp. Namestnik prisutnim da su došli i svoje umjene izrekli a naš načelnik zahvalio je svimi u hrvatskom talijanskom i njemačkom jeziku najviše Njegovoj Ekscelenzi gosp. Namestniku na trudu i obećanoj podrpsi naglasiv da je već njegova prisutnost dobar znak za dobar uspjeh poduzeća, gosp. kapetanu za liepo izvješće i trud, koji je ved do sada imao u tom poslu, gosp. Tomasi što je i on došao i pokazao da se zemaljski odbor zauzimaje za procvat i dobrobit našega lječilišta i zamolio sve ostale da svaki pomognu, koliko bude mogao, da bude to veliko delo čim prije dovršeno.

Nakon toga su se prisutni restali zadovoljni nad korakom u tom poslu učinjenim. Mi ćemo o cijelou stvari više pisati kad budemo dobili u ruke izvješće gosp. kapetana koje će biti tiskano. Za danas neka bude ovo dosta.

Sag naš živi Šimeta Defara! Šime Defar je trda kost za tinjanaki gnijili maski. Oni ga — tu kost — ne moru nikako pogutnut, pak se može i previjaju, tako da njim peni na usta pribajaju od mukli i jada, da je naš vredni Šime još živ i zdrav. Prečitajte ako imate dobar štumih, predzadnju matuljsku špudaleru, pak ćete videt, koliko ljutega otrova riguju oni delije proti našemu poštenjaku Šimetu. A on? Tvrdo i čvrsto stoji naš Šime, ne mareć za njihova blezanja. —

S čistom savjesti i mirnim srcem gleda on na pasanaleta, va keh je služil svoj komun čestno i pošteno, a takovom savjesti i takovim duševnim miron gleda on i va budućnost.

Reć će ki god, da je Krstić proti njemu pisal sve zlo ovoga sveta. A mi pitamo: A proti kemu ni pisal Krstić? Je va Istra još ki pošten čovek ki ljudi našu domaću zemlju, a da ni na njega Krstić hital svoju žuči i otrov? Ale za to svoje gnijusno i amradno pisanje Krstić je već dobil po prsteh.

On mora poč zaradi svojih laži i meseci va pržun. A da su u našem Primovju drugače priliki, kade bi on već bil? A zač on piše proti našem ljudem? Za plaću — ka mu davaju Talijani krvni neprrijatelji našega roda i jesuška. Za plaću, za beći pise Krstić proti našem ljudem, a zna se, da je kuznijer od governa Fabiani rekao, da bi on za beći storil takovo zlo za ko se greva pržun. Krstić je prevaril i svoju zakonitu ženu, on je od velega Hrvata postal — za beći — veli Talijan, pak mi pitamo: bi se mogao nekad jedan pošten čovek, kbi bi mogao slušati ča jedan takov izdajica blezga? Ne, zač i ono malo pošteneh Talijani ča ih imamo već na te da čitaju onega smrada u Matulju, a tako se nadamo da će storit i Tinjanksi puk.

Svaki pošten čovek neka matjim izdajicam pljune u obraz i neka ih se dugo drži. A na dan izbora svi poštene Tinjanci

— Prosim ferlabnost — reče kelner — koliko će vas još prit, da znam koliko žmulj pernest?

— Pijano blago! Ča misliš, da ēu cel grad dognat semo na jedan dupljak. Ovde smo dva, ako pak misliš, da nas je premašio sedi i ti k nam.

Do malo vremena pernese dupljak i dva žmulja.

— Čemu dva žmulja. Za nas je dosta i jedan — pak žuknem drugi žmulj, da se je tamo negde na sred kamari razitelj na tri sto kusi.

Kelner i moj prijatelj su me se čisto prestrashili, da su ravno teli od mane pobec nego ja sam ih umiril rekuć:

— Niš za to! Ča ga benj platit. Ter nisam prisil va Trst prek krajcara. Na, lovi ju — rečem i potaćem po stole jednu desetic. Kelner se je pak za njum zagnal, kako da ni još nikad ni jedne videl. Morda pak i ni, aš je bil oneštahnno mlad.

— Na zdravje vaše, kumpare! — rečem i spijem žmulj na dušak, pak ga opet natočim i podam prijatelju, ki se je celo vreme neš štatal okol uha. — Plijte, ter ga je još va bačve. Ne bojte se, ja ča sve počitno platit.

neka kako jedan muž, daju svoj glas na Šimetu Defaru. U to ime: Bog neka živi naše poštene Tinjance i živio naš načelnik Šime Defar.

Krapula z moščeničko Dragi. Ni jedna stvar ni vredna čoveka značiti tako, kako beći. Imo ljudi ki će vam za beći svo storić a ima i takovih, ki kuda pridu do beći već ih ne more ni Bog ni vrag trpet. Najhuju su vam pak takozvani „vilani refadi“ — to su vele pokori za ovaj i za onaj svet. „Vilan refado“ misli, da već na svete nima čoveka veđeg da njega, ni ki više zna i une od njega; „vilan refado“ je va se tako infisan, da misli: sve se mora pred njim trešt i klanjat. On vam se meša va sve, a najveća v politiku.

„Vilan refado“ misli da va politike nema veđega i razumnijega čoveka od njega i za to joh ti ga onemu, ki se „azarda“ misli i suditi malo dragačje, nego li to misli i sudi „vilan refado“.

Takov jedan „vilan refado“ vam je i Krapula z moščeničko Dragi. To vam je strašna i ēudan čovek. Pokle ima on tri krajevari od obiesti ne zna sam ča bi učinil. On bi po sile rad figurat kako veli gospodin. Pak znate da je storil? Svak put, pak ki bi va Dragu prisil kakov štanjaro ale pak kakov lumbrelaro, on bi jednega ale drugego pozval va kruč i platil bi njim pit samo da ga navade talijanski. Zač on misli da kada čovek govori talijanski, da je već do kada čovek govori talijanski, da je već vidi gospodin.

I tako vam on danas zbravuje po Drage z onem ča su ga navadili talijanski lumbrelaroti i štanjaroti. Našega čoveka ne če ni jednega ni da pogleda. Naši ljudi, ki hrvatski govore pre malo su za njega. On neće da trata s drugemi, aki ne z onem, ki govore talijanski. On sam govori, che lu zā de sange gentil italiano!

A peršona, ter peršona! Ča je pozabil da je rojen va gornjem Kraju, kade je svu svoju mladost kokoši pasal i želud pobiral. Ča je pozabil za to? Pak znate s kim ga sada najviše ima? S gospodinom Karloom s matrom od gospa Vitorije. To mu je bivala — gosp. Karlo, ča je ga va Afrike onako lepo pomogao. Ne bora da vam povedem.

Bilo je to leta 1884. Gosp. Karlo stal vam je jedan dan bliž, staciona va Capetovnu. Na jedanput ti mu se preženta jedan čovek ř řekakovem plesnirom vrečinom na ramene.

— Dobar dan, rekao je kućo, kudo ta čovek s vrečinom na ramene.

Naš g. Karlo ga gleda i gleda — i komač ti je va njem spoznal — Krapula. Naš g. Karlo dobar kako je, mu je valje da ruku i rekao mu je, da će za njega učinit sve ča želi, da neka samo zapoveda. Krapula je rekao:

— Sam prisil semo delo iskat — ter znate va Gornjem Kraju se teško žive.

I gosp. Karlo mu je valje našal delo,

i kako je naš Karlo bil dole za kapota, prosil je neke naše ljudi da bi Krapulu nadavili delat. I Krapula je počel delat. Zel je u ruki kariolu nakrcanu zemljom i jljom i ala neku se vuče kroz celi božji dan, — Nego, brižan Krapula, ni bil va tem dele ni najmanje pratičan, već bi se dvajset puti na dan prekombišl z gorom kopiti sa svom kariolom. A oni Moroti, ki bi okole njega delali prasnuli bi va silni smeh i zavapili bi: Ha, ha, ha, buka laza lo mampara, a i jazi Savenza! To bi se reklo po našu: Ha, ha, ha! vidi male onega Titu ondeka kako nezna delat!

A naš g. Karlo kada je to videl, valje je prizkolil i rekao našem ljudem, da Krapula navada kariolu peljet, zač da ni lepo da se z jednjim našim čovekom Moroti rugaju. Pak ča je za sve što dobil gospodin Karlo? To je dobil, da ga Krapula ni otel ni pogledat kada je doma prisil. Ča ga je bilo sram? Ma mu je bil dobar leta 1884. Kada još ni imel one dve tri smrdljive liri, ke je skupa sklepjal. Onputa mu se je fikoval, za svem tem, da je naš Karlo bil i va ono vreme uprav onakov Hrvat, kakav je i danas. —

Nego Krapula je na sve to pozabil, on ne će ni da misli na „tempi passati“, on bati sada za politiku talijansku i to samo, zač misli da će ga to velikega učinit. A brizna Italija, ako bi va njoj svi Talijani bili tako mudri, kako je Krapula noble de Gornji Kraj!

Da vam povedem još i ovo, pak da vidite che razza da Talijano je ta Krapula. Poznato je, da on abrački „Piccolo“ izlazi u jutro i večer. On od jutra je „Piccolo“ della mattina, a on od večer „Piccolo“ della sera. Sada ta famozni filozof z Gornjega kraja vam je stavlja v glavu, da su to dva foja, ki da se mej sobom stacigaju. I on govori, da on voli čitat „Piccolo della sera“ zač da je bolji i da ima vavel sovrativo proti „Piccolo della mattina“. Naši ljudi su mu ved puti govorili, da oba foja skupa nisu nego jedan foj, pisan od jedne te iste ljudi. Ale uglavit ga nisu nikako mogli. On je vavel jednu tukal i govoril, da „Piccolo della sera“ je kontrarij onemu della mattina.

A kako je pak ta čovek fidel neka vam svedoči ovo:

Va grade, va Moščenicah su se pogovarali Maras i neki drugi o Krstičevi de vice, ka je rasekla ono brizno dete. Maras je varanamente rekao, da to se ne bi moglo dogodit va njegovoj, Marasovoj, kneče, da on ima devicu. A Krapula na to: — Dragi vi, ča će nam to! Krstić je Hrvat, i ako on će opravi, to je sramota za Hrvati a ne naša. Naša ga plačaju, pak za to on dela za nas. Neka reče da ni te rekao? A znate pak s čem se on još štima? S tem, da zna va četirih zajikeh reč: dobro jutro — bon giorno, morgen, i morning. A ja, ki ovo pi-

i ředem za stol, pak pitam kelnera, neka mi ča za večeru donese. On mi donese jednu kartu, pak čeka. Gledam ti ja i obraćam, ma na njoj ne najdem niš ča bi bilo za me. Misli sam, da me je slabo razum, pak da da misli da sam ga pital kartu za počtamo, kamo gre sultan — hodeč, za to svi jem kartu i stavim ju va žep.

— Ako mi ravno sada ne rabi, ča bejv in operu pit — rečem. — Sada pak prosim ča za večeru, aš sam lačan, kako da sam a Lisini prisil.

Kelner skoči hitro k drugemu stolu, pak mi sopata ždrogine pod nos onakovu kurtu.

— Široka štokasta! — zakričim. — Ča ne razumeš hrvatski? Ja ne pitam kartu aš nisam tarac; ako ju vi Triještini jiste, to je vaš posal. Ti mana prnesi ča kričanaka za jist.

— Ziberite, prosim — reče kelner — ter vam je sve tu.

— Kade slobomara? — Ja ne vidim, Bog ubil te stvari.

— Na karte je sve zapisano — stumačeval je on — ča se va kuhinje nahaja za pod zub.

Aha! Vidiš Pavlo vraga i mater nje-

šem, znam va pet jesikih reč: tovar. — Tovar — asino — exel — asinus — buriko i ako da još po kranjski — v ose! Pak ča mi jo s tem bolje? Testa, testa ghe vol, altroke mordin i morning!

To vam je evo ta dražki Garibaldi ki ni, kako drugi naši ljudi va Drage hodil kako deta ni va školu ni va sveti nauk, tako da ako danas slabika „Piccolo“ misli već da zna Bog zna ča. A lahko da bi razumel ča piše „Piccolo“ ma i to mi moraju povedeti i tumačiti naši ljudi.

Mi se redko kada s njim pačamo, zač on tega ne zaslutiće, on je i onako va talijanskem partide pravi zero, to da će reč niš. Ako smo se danas malo podujte s njim pozabavili učinili smo to za to, zač su nam prilaži z Dragi tužbi, da ta čovek ne da našem ljudem, a osobito našem gospojan miru. Mi mu pak poručujemo, neka on drži svoj zajik mej zubi i neka ne dela nemir. Moždenička draga ni nikakova rečka Gomilja ale pak Rena s Trsta, kade se vavek blatne babetini laju. Ne, naša Draga je lepo mestance od Boga blagoslovljeno, ko čeka lepa budućnost. K nam će prihajati furešti i puštači i to svaki krajarci sam onda, ako budu našli mira i sama mira.

A Krapulja, ako će set nemir i svadju neka gre nazad va Gornji Kraj kokoši pasti želud pobirati.

Toliko za danas, a neka još jedanput ča čujemo od njega, onputa demeo udrit va drugo diple, zač najzada ča je previše ni ni s maslon dobro.

Naša Draga — mali raj. I va istinu znamite ča ona dva tri smrdljiva kalsbreza naša Draga vam je baš jedan mali lepi raj. Gospoda su od vavek va nju rado dohajali takto dine i sada. Nego samo jedno bimo mi svetovali našim vrednim Dražanom. — Neka gledaju da tamo kade na peske učine jedan bukunji banja. To bi mesto jako kristol. Gospoda dodju va naše strani, da se kuplju, a kako čete da se kuplju ako nimaju kade smjevat se. Za ovo leto je već to se zna prekasno, ma s malo dobre volje, k letu bimo mogli imet va Drage budi kakovu baraciju sa pet, šest, kabini za gospodin. To bi po vremenu i nosilo.

Polevanje cesta po Opatiji i Veleškom. Puno njih nam se tuži, da oni ki cestu poljevaju ne gledaju jako na ljudje, kli prolaže, već ala neka se moći i skropi na sve strane prez gledat če bit to kemu pravo ale ne. To valja malo pripazit i to jednako prolazi li gospodin ale pak siromah. Svakemu je svoja koža i obuća draga. Pak nam se čini, da se na nekem mestu previše moći, tako da je tu i tamo nemoguće ni pasevat. Neka se temu pomore, da ne bude prigovora od nikoje strani.

Izlet u Senj. Kako smo bili javili va našem liste, prirediti je dician naš „Lover“ ovo leto i drugi izlet i to va starodavni grad Senj. Moramo reč valje s početka, da

govu. Ljudi su mi se počeli smet, da su mi oči deboto va zemlju padale od srama. A ča će mi siromah, ako je hrana tamo zapisana, kada ja neznam čitat. Već sam tel reč kelneru, da mi on kartu pročita, nego nisam mu se otel jušto pokazat za takovego tovara. Za to sam mi pokazal najzadnje neć debelo napisano.

Do malo vremena mi donese — broskvi na uljen. Ala, jezero vraxi pojalo dušu i telo! — rečem sam va sebe. — Kako ča ja to jest, kada same misal na broski mi dela takova teginju da mi se valje štumih obrne. Nego vendar sam pravol.

Ja sam se s tem davil i gušil koliko sam više mogao i sve pogledeval jednega gospodina na drugem stole, kako gloje frigani piščenci. Kada je sve poslabikal pozove kelnera i reča mu repete.

— Aha — sam pomislio va sebe. — Ako bude bila ta hrana „repete“ i za moju brudu da ju valje naručit. Majstom toga sam nekako le spravil one nevrene broskvi.

Kelner donese onemu gospodinu jedan lepi porcijon frigane piščenac, ali kako ih vela gospoda zovu repete, za to i ja pozovem kelnera pak mu rečem:

— Donesite mi repete!

mislu se gospoda odzvali onako, kako se je mislio, a to najviše s razloga, ča su se bali slabege mora. Nego vendar nas je bila lepa družinica i mi smo se lepo i upravo srdačno zabavljali koliko po pute tamu i semo gredut, toliko va samem Senje. Ki se neće zabavljat pul one sive i vesele mladost?! Za prave reč, mi smo priliči va Senj, da nismo ni znali. A kada mi tame, to ti je brate moj vas grad okružen s hrvatskim banderama, a maskuli pucuju, za onda kada bude trebalo pomoci koga njih ili njihovu obitelj.

Na porte dočekala nas je muzika, pak ala to ti je sopka, da je bil jedan gušt polašut ju.

Naime Senjanji pozdravil nas je i prijetel va jako lepem govoru gosp. Drago Vlahović, na čemu mu odgovorili onako kako to već zna gosp. Ante Justi. Onda smo šli marčajući u grad, da ga razgledamo, navlastito pak, da obajdemo stari kaštel „Nešić“. — Kada smo sve to „obavili“, počel je koncert na veloj place pred hotelom „Grad Zagreb“. Malo je sopla muzika, malo pak su pevali „Loveraši“, a jedni i drugi učinili su svoju dužnost onako kako treba. — Živili! I takо va lepem veselje pride vreme da gremo doma. Do porta nas je kumpajala sopsta muzika, a va porte bilo je ljudi, ča više, navlastito onih lepeh senjske malic i druge gospodi.

S nam se je pozdravil va jako lepem govoru gosp. Viktor Kivoseki, vremi Senjanom pak se je zabavili na lepem dočeku i i prijateljskom gošćenju g. Julij Miran, va govoru, ki ti je baš onako šal od arca. — Živili! I takо va lepem veselje pride vreme da gremo doma. Do porta nas je kumpajala sopsta muzika, a va porte bilo je ljudi, ča više, navlastito onih lepeh senjske malic i druge gospodi.

I tako smo hvala, Bogu lepo se zabavljali, kako nismo se ni nadali, pak smo sigurni da ne demeo pozabiti brzo na ovi lepi izlet.

Samo nemački. Opatijski zabsavni odbor je izdal za proslavu imendana našega presvetlega cesara, dne 18. augusta t. g. pozive ili plakate samo nemačkom jeziku, kako da smo brate va sred Berlina. — Po tem pozivljvu valjda samo Nemce na tu svečanost a nas većina ki ne znamo nemački morat demeo ostati doma. To je bezistino ignoriranje većine stanovnika našega mesta. Neki ter neki bi hteli delat s nami paradi i još pul tega vredyat nas na taj način. Mi proti temu protestiramo najserđanju. A naši ljudi znaju ča njim je storit.

Gospodinjica Udruga sv. Mihovila u Ruheših. Minulo je godinu dana što je stupilo u život dojvječnjivo društvo „Udruga sv. Mihovila u Ruheših“.

Odbor i članovi „Udruge“ htjeli su skromnim načinom proslaviti obstoj toga još mladoga društva. I proslavili su ga u crkvi svoga zaštitnika i vaa nje. U toj crkvi sv. Mihovila na pozatome brežuljku sastali su se razmjerno mnogi članovi za-

Dokle se je kelner nekamo zgubil, ja sam se godil i veseli, kako da so barem jedan put najist piščenac, pak sam već odlučil, da ču i najmanju koščicu do čistega oglodat, samo da se osvetim onem nesrećnom broskvam. Pače već sam se bil spamećeval kako da se doma hvalit, da sam se va Trate za mali beti do sita najsil frigane piščenac.

Kada sam videl još z duga kelnera s piščenici sam se lesto pripravil, da udrim po njih, a kada ti temu ne beše on stavil pred mane — broskvi na ulju.

— Strolo božja! Ča mi to nosite? — zakričim na kelnera. — Ja sam vam naruči repete, a ne te prokljete broskvi.

— Prosim lepo — znamal se kelner. Vi ste rekli repete, to će reč još jedan porcijon, od onaga, ča sam prvo imel. Prvo ste imeli broskvi i tu su vam repete ale sopsta broskvi.

Da vam prava istina rečem, čapala me je takova fota, da bim bil najvođen ves potiskat, nego vendar sam se nekako zdržat platiš račun i pobeg vanku.

(Još da tegu bit.)

jedno sa svojimi domaćimi. Član Udruge zastupnik Vjekoslav Spinčić odjavio je našim krasnim jesikom sv. misu, i rekao nekoliko zgodnih riječi. — Svi zajedno zahvalili su Bogu svemogućemu i sv. Mihovilu za prošlo i preporučili se za buduće. Radostni su što kroz cielo godinu dana nije nijedan od njih bio tako bolestan, da bi mu bilo trebalo pomoci od „Udruge“. Rado će oni i nadalje ostati živi i zdravi i pladati prinose, za onda kada bude trebalo pomoci koga njih ili njihovu obitelj.

Poslije podne sabrali su se, pak odputili k Ivanu Vlahu, da se skupno razvesele uz čašu vina. Neprisiljeno, pravo, iskreno, srdčano veselje vladalo je cielu večer medju njimi. Razgovarali su se, šalili, pjevali. — Član Vjekoslav Spinčić, iztaknu koliko je nevolje u ljudskom društvu, izložio je kako se, toj nevolji može pomoci takodje upravo ovakovim društvi kakva je Udruga sv. Mihovila, zasnovana na kršćanskoj „Jubavi do bližnjega“.

Predsjednik Udruge Ivan Rubeša, pozvao je primjeri kako incordnici s našim narodom postupaju, kako od njih ne možemo očekivati nikakovo dobro nego samo zlo i kako se moramo medju sobom podpirati, jedan uz drugoga čvrsto stojati i osebiti se na svoje noge.

Na svršak sabralo se je 14. K i 50 h za družbu sv. Cirila i Metoda to u gostionici Ivana Vlaha u Jušićih. Novac je izračen g. blagajna.

I „Naša Sloga“ njim je na regeh. Va predzadnjoj matuljskoj vreću im neć i proti „Našoj Slogi“ i to kako da bi taj naš dični i veleslužni list bil već na rubu svoje propasti i kako da bi već tobože „sam sebe zvonil angonju“.

Mi razumem to, da bi našem dobrem Kalabrezom jako drago bilo, kada bi se to izpuno, ali moramo ih osigurati, da je propast „Naša sloga“ još jako, jako daleka. Ča smo mi domaći ljudi dobili u Istru to imamo da zahvalimo lepoti „Našoj Slogi“ za to neka zna Costantin i compagnia da „Naša sloga“ ce propasti same onputa, kada bude propal i naš narod u Istri. Nego kako se pak mi nadamo, da će naš narod va Istru živeti dokle bude sveta i veka za to da i „Naša Sloga“ živet dokle bude u Istri jednega domovodca našega jezika i krv naše. Poče ih „Naša sloga“ to mi znamo, ona njim ih odbrusiti dosta, od tuda i cali kalabreži kad na „Našu slogu“. Costantinova kralj navješta već dve leta pak i sada još i našemu „Narodnemu listu“ da će propast, pak ipak on se drži čvrst i dican. I držat će se pre obzira na Krstić i kompanije i on će i nadalje braniti va sveh stranah naše domaće ognjiste proti talijanskih anarhisti. Držat će se naš „Narodni list“ dokle bude nas volja, nas, ki okole njega delamo držat će se naš list na piku svih onih Kalabreži, ki bi oteli njegovu propast, zač vide kako njim skodi i kako njim je na putu, njihovemu paklenskemu delu va ovel stran.

Držat će se naš „Narodni list“ a s njim i „Naša sloga“ pak će još puno i puno let oba, kako golab i kraljevica proletat na kuće našeg istarskega kmeta.

Krstić je febra. Ste čitali va zadnjoj njegovoj nesnaže one njegove tributarije z Leprinascine? Ako niste, i ako imate dobar štumih, pročitajte ih, pak ćeće mi znati ča reč, je ono pisano va febre ale pak va drugoj kakovoj duševnoj bole.

Tu je ognja, ljudi moji, ognja — najmanje 40 gradi. Najprvo vam prihajaju neka pisma bez podpisa, kada da su tobože neki naši ljudi pisali pokojnemu Golcu, dokle je još živ bil. Che gran bravura! Krstić malih da će se radi onih listi celi svet obrnut. Kako da je to Bog zna kakova teška stvar napisat par bezimene pismi pak ih onda štampat i reč: — evo ovi je listi prije taj i taj. Tu bim mogao i ja učinit. Napisim dva, tri listi, stavim jednega po jednega va kuyetu napisem z gora mojih adresi, hitim ih na poštu, dobijem ih, pak ih pokašem svetu i rečem: Vidite ča mi pišu Talijani. Ne, ne — Salo, nisu ona pisma napisali Hrvati, naši Hrvati su odvise lepo i fino ugojeni, a da bi se oni dali va takovo sre- motno i gajjuno delo, kakovo je to pisanje listi anonimi, aliti bez podpisa. List anoniman more smislet i napisat samo kakova gujasa i gadas loptavice duša, ali pravo, pošteno srce — nikada. Ona pisma su za seguro napisali kakovi talijanski banditi, da moru kasnije hitit krivnju na naše ljudi. Tako je bedasto i ono ča piše za lumeni. Karta se pusti pisat — ale istinu, prava istinu, to bismo mi oteli znati, a i dozmati demo ju, i to koliko prej.

Nego najveća febra i najveći organ je moral Krstića držat va onaj čas kada je pisal ono proti našemu gospodinu Zambelli. Tu je već bil 41 grad — još malo i Krstić bi bil fal rakom živizat. Tu vam sva neć bulazni sada o konopach, sada o zahodu, sada o nekoj živine — infoma organ, strašni organ. Nego mi prosim gosp. Zambellinu, da mu oprost. Va velem organu čovaku dođe puno stvari na misal, tako je i Krstiću prišlo na misal ono, ča su od njega pisale talijanske, magjarske i nemške novine, da se jo naime va prâne obesit. Vi nista znali tega? Kako ne, to vam je bilo raztrumbato po sveti fojeh. Mi smo se temu smeli i govorili smo: vidi se, da ti ljudi još ne poznaju Krstića. Kade bi on imel koraka za se obesit! Onakova kukavica!

Nego, da vidite, da je Konstantinov lakd za istinu govoril a ognja, kad je ono pisal, prečtampat da vam neć je napisal va zadnjoj svojoj neslogi. Valja da znate, da on imava Leprinascine za dopisnika nekoga Anonima (morda je on to sam? op. al.) ki mu vavek piše i ki je, dakako njegove stranke. A Krstić piše:

„...valjda medju ovima se ubraja sam naš Anonimus Magareća glava, za jarčevom bradom mansolinovo oko (patrioti su — oba Kalabreži. A ki? Ča Anonimus i Salo?) Obesite tu neman, piše dalje Krstić, u kakovom zahodu i dobit čete sliku od prave obesnjaka“. (Čestitamo Hr Anonimus!) Nego znate, ča na ovo reč njegov Anonimus? Reč će, da neka se malo Krstić pogleda va zrcalo.

Živila naša lepa mladost! Hrvatski Sveučilištarci u Opatiji.

U ov čas doznaјemo, da naši krasni mladi univerzitarci iz belega našega Zagreba priredjuju danas četvrtak 14. augusta va našoj „Zori“ u Opatiji

Veliki Koncert

i to na korist svojega podpirajućega društva.

Opatjaci! Vološčaki!

Kada se va Zagrebe priredjuju zahave ale drugo ča na korist naše družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, naši krasni universitarci su prvi ki puli tega pomažu. Mi njim već puno dugujemo, za to gledajmo da im i mi vratimo milo za drago. — Pridimo večeras na 8 ur i pol svil va „Zoru“. Naužit ćemo se lepega pjevanja i miloga tamburanja. Naši dični mladići su već obašili svu Hrvatsku i Dalmaciju i svuda su bili lepo dočekani.

Opatjaci! Vološčaki! ne fali me ni mi.

Živila naša lepa mladost! Svi va „Zoru“ večeras na 8 ur i pol, da tu našu mladost pozdravimo i da njoj od srca pleškamo.

Uzajmna po osobi 1 kruna.

Oglas.

Za našu izdavaonici voznih karta na gatu u Opatiji.

→ traži se jedna Gospodjica ←

Prednost imati će one koje poznaju hrvatski, talijanski i njemački jezik. Ponuda imadu se upraviti na društvo.

Ugarsko-Hrvatsko dioničko pomorsko parohodarsko društvo.

Postujilnica u Voloskom prodaje više komada

zemljišta

u obinama: Pobri, Perenici, Kućeli, Bregi i Kukavac Gornji.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni dr. K. Janežića u Voloskom.

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušići br. 72 svake vrsti robe kao jestvine, edicija mužka i za djece, svake vrsti rubaca, čarapa, i svake vrsti robe za kućnu potrebu; železnu robu, razne vrsti porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor i garantirano dobra medra galica (vitriel), crvenu sol za blago (marvu) od 5 kg. dalje. (11)

↔ Sve uz umjerene cijene! ↔

Svoj k svomu?

Dr. Josip Stanić

otvorio je u
Voloskom
svoju

odvjetničku pisarnu.

Prvi zavod za pogrebe u Opatiji

preporuča se svima što se odnosi na uređenje odraslih mrtvačke sobe i pogreba te skladiste u kome će sl. občinstvo nadi veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela)
i krijeva.

Cijene su koliko za priredbu pogreba, koliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito - Kina - Vino, vrlo ugodno okusu, invrasto sredstvo proti: slabokrenosti, divljanim bolestima, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju ima svih bolesti.

Najfinije bakalarovne ulje čista, ta sa Željezom i Jodijem, direktno uvas iz Bremena iz znamene i svjetske tvornice Lahussa. Ovo čuveno ulje rabi se za velikim uspijehom proti: sušici, ekrofili, rakitici, plućnom kataru, kašici i kočnjom osiku.

Izvadilina Salzparilje Honduras. Invrasto sredstvo za čišćenje krvi osobito iz tajnih bolesti.

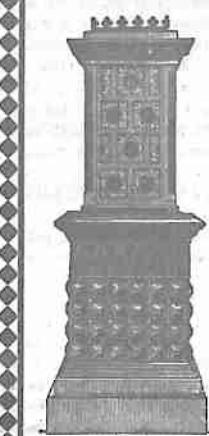
Galiufigo. Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno daju odstraniti kurija eksa.

Zdravo kapljice. Nenadskriveno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Dr. L. Roheim

posjednik sanatorijuma,

specijalist za tajne bolesti, ordinar svaki dan od 10—12 p. r. na gospodinu, a od 2—5 p. p. na gospodinu na Rieci, vicolo Germania br. 2, I. kat.
Nad Ljekarnom D. Accurti.

Višekrat odlikovana

Višekrat odlikovana

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

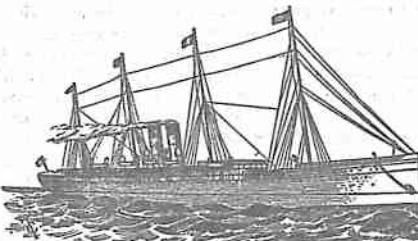
Augusta Drelse

↔ u Ljubljani. ↔

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedene prodaju se po najnižim cijenama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručbi do 20% popusta. — Cjenici štiju se na zahtjev gratis i franko.

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovница

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rike u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nužno da znaju čitati i pisati ↔

Posujilnica u Voloskom

registrana zadružna na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4½%, kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznos bez odgovjedi, pridržaje si ipak u osobitim slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 državnoga statuta.

Zajmove (posude) daje samo zadružarom, i to na hipoteku ili na mještance i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izm nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati posle podne; u nedelju i blagdana od 9—12 sati pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangeru u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 iznosi je K. 116.044.39 — Grančica iznosi je K. 133.760 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1901 K. 575.488.29.

Ravnateljstvo.